

Секретен документ с държавно значение!

Протокол от съвещание

I. В съвещанието, състояло се на 20 януари 1942 г. в Берлин, Гросен-Ванзее № 56—58, във връзка с окончателното разрешение на еврейския въпрос участваха: Гаулайтерът д-р Майер и райхсамтслайтерът д-р Лайбранд - от имперското Министерство на окупираните източни области;

Държавният секретар д-р Щукарт - от имперското Министерство на вътрешните работи;

Държавният секретар Нойман - пълномощник по 4-годишния план;

Държавният секретар д-р Фрайзлер - от имперското Министерство на правосъдието;

Държавният секретар д-р Бюлер - от Управлението на генералното губернаторство;

Заместник-държавният секретар Лютер - от Министерството на външните работи;

Оберфюрер СС Клопфер - от партийната канцелария;

Министериалдиректор Критцингер - от партийната канцелария;

Групенфюрер СС Хофман - от Главното управление по въпросите за расата и заселването;

Групенфюрер СС Мюлер - от Главното имперско управление за сигурност;

Оберщурмбанфюрер СС Айхман - също;

Оберфюрер СС д-р Шьонгарт, началник на полицията за сигурност и на СД в генералното губернаторство - от полицията за сигурност и СД;

Щурмбанфюрер СС д-р Ланге, началник на полицията за сигурност на СД в Латвия, представител на началника на полицията за сигурност и на СД в райхскомисариата Остланд (Източна Прусия)- от полицията за сигурност и СД.

II. Началникът на полицията за сигурност и на СД, обергрупенфюрер СС Хайдрих съобщи в началото на съвещанието, че е назначен от райхсмаршала Гьоринг за първомощник по подготовката за окончателното разрешение на еврейския въпрос в

Европа, и посочи, че е поканен за това съвещание, за да внесе яснота по принципните въпроси. Тъй като райхсмаршалът иска да му се изпрати проект за организационните, материално-техническите и финансовите мероприятия за окончателното разрешение на еврейския въпрос в Европа, налага се тези въпроси да се обсъдят предварително съвместно от всички непосредствено заинтересовани централни учреждения с цел да се съгласува тактиката. Централното ръководство при подготовката на окончателното разрешение на еврейския въпрос принадлежи, без оглед на географските граници, на СС райхсфюрера и началник на германската полиция (началник на полицията за сигурност и на СД).

Началникът на полицията за сигурност и на СД след това направи кратък преглед на борбата, водена досега срещу тези врагове. Съществени моменти са:

а)
изгонването на евреите от отделни жизнено важни за германския народ райони;

б)
изгонването на евреите от жизненото пространство на германския народ.

В изпълнение на тези задачи

беше решено да се ускори и планомерно да се провежда изселването на евреите от територията на Райха като единствена съществуваща в момента възможност за разрешаване на въпроса

По заповед на райхсмаршала през януари 1939 г. беше създадена имперска централа по изселването на евреите, ръководството на която беше възложено на началника на полицията за сигурност и на СД. Централата имаше специално задачата:

а) да вземе всички мерки за подготовката на ускореното изселване на евреите;

б) да направлява потока от изселници;

в) във всеки отделен случай да ускорява изселването.

Целта на поставената задача беше по легален начин да се очисти германското жизнено пространство от евреи.

Всички учреждения бяха наясно, че такова форсиране на изселването е свързано с щети. Все пак трябваше временно да се примирят с това, поради липсата на други възможности за разрешаване на въпроса.

Работата по изселването стана по-късно проблема не само за Германия. С тази проблема трябваше да се занимаят и властите на страните, към които се насочваше тази емиграция. Финансовите затруднения - повишаването на таксите за визи и ново жителство от страна на различни чуждестранни правителства, липсата на места в

корабите, постоянно засилващите се ограничения или забрани за заселване - извънредно много затрудняваха задачите по изселването. Въпреки тези затруднения от момента на идването ни на власт до 31 октомври 1941 г. бяха изселени общо около 537 000 евреи, от които:

от 30 януари 1933 г. от старата територия на Райха - около 360 000;

от 15 март 1938 г. от Остмарк (Австрия - бълг.ред.) - около 147 000;

от 15 март 1939 г. от протектората Бохемия и Моравия - около 30 000.

Изселването се финансираше от самите евреи или еврейските политически организации. За да се избегне оставането на пролетаризираните евреи, процедираше се по принципа - заможните евреи са длъжни да финансират изселването на евреите, които нямат достатъчно средства; за тази цел в зависимост от състоянието беше определен данък или изселническа такса, която отиваше за покриване финансовите разходи, свързани с изселването на бедните евреи.

Наред с плащанията в райхсмарки се наложи да се правят плащания във валути за визи и такси за ново жителство. За да не се изразходват германските запаси от чужда валута, еврейските финансови организации в чужбина бяха накарани чрез еврейските организации в Германия да се погрижат за доставката на съответната валута, за да се покрият тези разходи. Чуждестранните евреи подариха до 30 октомври 1941 г. всичко около 9 500 000 долара за тази цел.

Междувременно райхсфюрерът СС и началник на германската полиция забрани изселването на евреите, вземайки под внимание опасностите, които то крие във военно време, и възможностите на Изток.

III. Сега вместо изселване, друга възможност за разрешаване на еврейския въпрос е евакуацията на евреите на Изток след съответното предварително одобрение на фюрера. Обаче тези действия трябва да се разглеждат само като временни мерки, макар че в случая се събира практически опит, който е от голямо значение за бъдещото окончателно разрешение на еврейския въпрос. В хода на това окончателно разрешение на еврейския въпрос в Европа се предвижда да бъдат обхванати около 11 милиона евреи, разпределени по отделни страни, както следва:

Страна

Брой

A.

Старият Райх (в границите от 1914 г.)

131 800

Източни области

420 000

Остмарк

43 700

Генерално губернаторство

2 284 000

Белосток

400 000

Протекторат Бохемия и Моравия

74 200

Естония

няма

Латвия

3 500

Литва

34 000

Белгия

43 000

Дания

5 600

Франция, окупирана част

165 000

Франция, неокупирана част

700 000

Гърция

69 600

Холандия

160 000

Норвегия

1 300

Б.

България

48 000

Англия

330 000

Финландия

2 300

Ирландия

4 000

Италия, включително Сардиния

58 000

Албания

200

Хърватско

40 000

Португалия

3 000

Румъния, включително Бесарабия

342 000

Швеция

8 000

Швейцария

18 000

Сърбия

10 000

Словакия

88 000

Испания

6 000

Турция (европейската част)

55 500

Унгария

742 800

СССР

5 000 000

Украйна

2 994 684

Белорусия, без Белосток

446 484

Всичко:

над 11 000 000

В посочените цифри по различни чужди страни се касае, разбира се, за евреи само по вероизповедание, тъй като там все още почти няма определение на понятието "еврей" по расови признаци. Разрешаването на проблемата в отделните страни ще се натъкне на известни трудности във връзка с общата политическа ориентировка и становището по тази проблема, особено в Унгария и Румъния. Така например и сега още в Румъния с пари еврейин може да си извади съответните документи, които официално удостоверяват, че той е чужд поданик.

В европейската част на СССР живеят около 5 милиона, а в азиатската — едва половин милион евреи.

Разпределението на евреите по професии в европейската част на СССР е приблизително следното:

В селското стопанство

9.1 %

Работници в града

14.8 %

В търговията

20,0%

Държавни служещи

23.4 %

Свободни професии — медицина, печат, театър и т. н

32.7 %

В хода на окончателното разрешение на въпроса евреите на Изток трябва да бъдат използвани по надлежен начин за работа под съответен надзор. На големи колони от работници, отделно мъже и жени, работоспособните евреи ще бъдат прехвърлени в тези области да строят пътища, като несъмнено голяма част от тях ще измрат в резултат на естествения подбор.

С онази част от евреите, които случайно оживеят в края на краищата, ще трябва да се отнасяме по съответен начин, тъй като ще се касае без съмнение за най-здравите по природа хора, които, представлявайки естествен подбор, след освобождаването си биха могли да станат зародиш на ново еврейско възраждане. (Да се има предвид историческият опит.)

В хода на практическото осъществяване на окончателното разрешение Европа ще бъде претърсена от единия до другия край - от Запад на Изток. Територията на Райха, включително и протекторатът Бохемия и Моравия трябва да бъдат прочистени най-напред дори само поради нуждата от жилища и други необходимости от социалнополитически характер.

Евакуираните евреи отначало ще бъдат изпращани на партиди в така наречените транзитни гета, за да бъдат препратени оттам още по на изток.

Важна предпоставка за провеждането на евакуацията изобщо, каза по-нататък обергрупенфюрер СС Хайдрих, е да се установи точно кои лица следва да се обхванат.

Предвижда се евреите над 65-годишна възраст да не се евакуират, а да се изпращат в гето за старци - предвиден е Терезиенщад.

Наред с тези групи по възрасти — към 31 октомври 1941 г. от 280 000 евреи в стария Райх и Остмарк около 30 на сто са били над 65 години — в еврейските гета за старци ще се приемат и евреи-военноинвалиди, както и евреи с военни отличия («Железен кръст», I ст.). При такова целесъобразно разрешение на въпроса изведнъж се изключват различни намеси.

Започването на единични по-масови акции на изселване ще зависи до голяма степен от хода на военните действия. Относно провеждането на окончателното разрешение на еврейския въпрос в окупираните и в зависимите от нас европейски територии бе предложено чиновниците на Министерството на външните работи, които са натоварени да подготвят този въпрос, да го обсъдят със съответните референти от полицията за сигурност и СД. В Словакия и Хърватско работата не е чак толкова сложна, тъй като там най-съществените възлови въпроси в това отношение вече са близко до разрешаване. А в Румъния правителството също създаде длъжността пълномощник по еврейския въпрос. За уреждане на въпроса в Унгария е необходимо в най-скоро време да се делегира към унгарското правителство съветник по еврейския въпрос.

Що се отнася до започването на подготовката за уреждане на проблемата в Италия,

обергрупенфюрер СС Хайдрих счита за целесъобразно да поддържа по тези въпроси връзка с началника на полицията.

В окупираните и неокупираните части на Франция обхващането на евреите за евакуиране по всяка вероятност ще мине без големи трудности.

Заместник-държавният секретар Лютер съобщи във връзка с това, че при задълбочено разглеждане на тази проблема в някои страни, като например северните страни, ще възникнат трудности, и затова се препоръчва засега тези страни да се оставят на заден план. Като се има предвид, че в случая се касае за малък брой евреи, подобна отсрочка и без това не представлява съществено ограничение. Затова Министерството на външните работи не вижда големи трудности по този въпрос, що се отнася до Югоизточна и Западна Европа.

Групенфюрер СС Хофман възнамерява освен това да изпрати в Унгария референт от Главното управление по въпросите на расата и преселванията за обща ориентация, ако началникът на полицията за сигурност и на СД поеме работата там. Решено беше този референт от Главното управление по въпросите на расата и преселванията, който не трябва да се проявява активно, да бъде временно командирован като официален помощник към полицейския аташе.

IV. В хода на подготовката за окончателното разрешение на еврейския въпрос трябва в известна степен да се приемат за основа нюрнбергските закони, при което предпоставка за пълното изясняване на проблемата е и разрешаването на въпросите за смесените бракове и за мелезите. Началникът на полицията за сигурност и на СД, имайки предвид писмото на началника на имперската канцелария, разяснява отначало теоретически следните пунктове: 1. Третирането на мелезите от първа степен:

С оглед окончателното разрешение на еврейския въпрос мелезите от първа степен се приравняват към евреите.

Исключение се прави за следните лица:

а) мелезите от първа степен, женени за лица от германска кръв, от чийто брак са се родили деца(мелези от втора степен). Тези мелези от втора степен по начало се приравняват към германците.

б) Мелезите от първа степен, на които досега са били издадени специални разрешения в каквито и да е области (на живота) от висшите инстанции на партията и държавата. Всеки отделен случай трябва да бъде преразгледан, като не се изключва възможността решението да не бъде в полза на мелеза. Предварително условие за издаването на специално разрешение трябва винаги да бъдат сериозните заслуги на самото лице-мелез, за което става дума. (Не заслугите на неговите родители или съпруг от германска кръв). Мелезите от първа степен, които не подлежат на евакуация, се обезплодяват, за да не се допусне да имат потомство и с цел да се ликвидира окончателно проблемата за мелезите. Обезплодяването става доброволно. Обаче то е условие за оставане в империята. Обезплоденият «мелез» се освобождава занапред от

всички ограничителни мерки, на които е бил подложен дотогава.

2. Третирането на мелезите от втора степен:

Мелезите от втора степен по принцип се приравняват към лицата от германска кръв, с изключение на следните случаи, когато се приравняват към евреите;

а)
ако мелезът от втора степен произхожда от смесен брак (и двамата съпрузи са мелези).

б)
при особено неблагоприятна от расово гледище външност на мелеза от втора степен, която го прави приличен на евреин;

в)
особено лоша полицейска и политическа характеристика на мелеза от втора степен, от която се вижда, че той се чувства евреин и се държи като такъв.

Обаче и в тези случаи не трябва да се правят изключения, ако мелезът от втора степен е женен за лице от германски произход.

3.

Бракове между чистокръвни евреи и лица от германски произход:

Във всеки отделен случай трябва да се решава дали да се евакуира еврейският съпруг или, като се вземе предвид как ще повлияе такава мярка на роднините от германски произход на това семейство, да бъде изпратен в гетото за старци.

4.

Бракове между мелези от първа степен и лица от германски произход:

а)
Без деца: ако от брака няма деца, мелезът от първа степен се евакуира или изпраща в гето за старци. (Отношението е същото както при бракове между чисти евреи и лица от германски произход, точка 3.)

б)
С деца: ако от брака има деца (мелези втора степен) и бъдат приравнени към евреите, те се евакуират наедно - с мелезите от първа степен или се изпращат в гето. Ако тези деца бъдат приравнени към лицата от германски произход (случаите, предвидени от правилата), те се изключват от евакуацията, а заедно с тях и мелезът от първа степен.

5.

Бракове между мелези от първа степен и мелези от втора степен или евреи:

При такива бракове (включително и децата) и двамата съпрузи се третират като евреи

и следователно се евакуират или изпращат в гето за старци.

6.

Бракове между мелези от първа и мелези от втора степен:

И двамата съпрузи се евакуират, без да се взема под внимание дали имат деца или не, или се изпращат в гето за старци, тъй като у възможното потомство от расова гледна точка като правило еврейските черти се проявяват по-ясно, отколкото при мелези от втора степен.

Групенфюрер СС Хофман застъпва становището, че обезплодяването трябва да се прилага в най-широки мащаби, тъй като мелезът, поставен пред избора да бъде евакуиран или безплоден, би предпочел да се подложи на обезплодяване.

Държавният секретар д-р Щукарт констатира, че практическото осъществяване на гореизброените възможности за разрешаване на въпроса с цел да се ликвидира проблемата за смесените бракове и мелезите ще създаде в тази си форма огромна работа на административните органи. Но, от друга страна, за да се вземат под внимание във всички случаи и биологичните факти, държавният секретар д-р Щукарт предложи да се пристъпи към принудително обезплодяване. За опростяване на проблемата за мелезите би трябвало освен това да се обсъдят и възможностите с цел законодателят да може например да каже: «Тези бракове са разтрогнати.»

Що се отнася до последиците от евакуирането на евреите за стопанския живот, държавният секретар Нойман заяви, че евреите, които работят понастоящем във важни във военно отношение предприятия, не могат да бъдат евакуирани, докато не им се намерят заместници. Обергрупенфюрер СС Хайдрих посочи, че съгласно одобрените от него директиви за провеждане на осъществяваните понастоящем акции по изселването на евреите, тези евреи и без това няма да бъдат евакуирани.

Държавният секретар д-р Бюлер констатира, че генерал-губернаторството би предпочело окончателното разрешение на този въпрос да започне именно в генерал-губернаторството, тъй като дори проблемата за транспорта там не играе първостепенна роля и провеждането на тази акция няма да бъде спъвано от съображения за годността на тези лица да бъдат използвани като работна ръка. Евреите би трябвало колкото се може по-скоро да се махнат от територията на генерал-губернаторството, защото тъкмо тук евреите като носители на зараза представляват значителна опасност, а от друга страна, те продължават непрекъснато да разстройват икономическата структура на страната, тъй като се занимават с черна борса. Освен това от въпросните около два и половина милиона евреи повечето са неработоспособни. Държавният секретар д-р Бюлер констатира по-нататък, че отговорността за разрешаването на еврейския въпрос в генерал-губернаторството носи началникът на полицията за сигурност и на СД и неговата работа щяла да бъде подпомогната от властите на генерал-губернаторството. Той има само една молба - колкото се може по-скоро да бъде разрешен еврейският въпрос в тази територия.

В заключение бяха обсъдени различни възможни варианти за разрешаването на

въпроса, при което както гаулайтерът д-р Майер, така и държавният секретар д-р Бюлер застъпваха становището, че в хода на окончателното разрешение на еврейския въпрос трябва да се проведат незабавно известни подготвителни мероприятия в самите въпросни области, като трябва обаче да се избягва създаването на безпокойство сред населението.

Съвещанието бе закрито, след като началникът на полицията за сигурност и на СД се обърна с молба към участниците в съвещанието да му окажат съответната подкрепа в работата му по разрешаването на еврейския въпрос. Документ на Международния военен трибунал